

Les altres àfriques

L'atemptat de Cabinda contra la selecció de Togo posa en relleu l'existència de no pocs conflictes nacionals en un continent en què les fronteres es van traçar d'una manera artificial

L'atac a la selecció de Togo per un grup independentista de Cabinda ha portat als titulars una de les moltes situacions de conflicte nacional que hi ha a l'Àfrica.

Els estats africans tenen tots unes fronteres artificials, traçades pels països colonitzadors, que no responen gairebé mai a les realitats humanes. Durant dècades aquesta artificialitat semblava que servia per evitar les reivindicacions nacionalistes, però avui per tot l'Àfrica hi ha conflictes nacionals ben vius que VilaWeb retrata en un dossier especial.

En la dècada de 1960 la major part de les colònies africanes van accedir a la independència. Abans de 1950 només eren independents Libèria i Etiòpia. A la dècada de 1950 ho van ser alguns estats del nord i l'any 1960, només en un any, disset estats nous van aparèixer. El 1973 ja només quedaven com a colònies les portugueses i algun cas aïllat com Zimbabwe i Djibuti. Encara amb el cas de la República Àrab Sahariana Democràtica com a darrer estat a reclamar la independència del poder colonial el 24 de maig del 1993 per primera vegada naixia un estat que trencava una frontera l'origen del qual no era colonial: Eritrea. Amb això s'ensorrava un mite segons el qual les fronteres africanes, precisament perquè són tan artificials, no canviaven per conflictes nacionals. La tesi afirmava que atès que les 'nacions' africanes no tenen en cap cas bases culturals o històriques al darrere, no podien haver-hi conflictes nacionals com els europeus. Era un error.

Avui l'Àfrica viu immersa en una enorme quantitat de conflictes nacionals, alguns dels quals han derivat en la creació d'estats de fet, encara que no reconeguts per la comunitat internacional. En alguns altres casos simplement l'estat ha desaparegut i no és funcional. I hi ha processos que poden portar aviat a la creació de noves nacions africanes reconegudes per la comunitat internacional, com el Sudan del Sud, que farà el gener de 2011 un referèndum d'autodeterminació, d'acord amb el govern del Sudan.

Una llista dels principals conflictes nacionals avui inclouria segur aquests casos:

Cabinda

Cabinda és avui part d'Angola, però territorialment n'és separada per la desembocadura del riu Congo, que pertany al Zaire. A la costa hi ha enormes jaciments petrolers. Després de la revolució dels clavells portuguesa, els grups polítics de Cabinda van oposar-se a formar part d'Angola, sense èxit. Durant anys hi han actuat [forces guerrilleres](#), que poden ser les responsables també de l'atac a l'equip de futbol de Togo, que havia de jugar a Cabinda el Campionat d'Àfrica, que organitza Angola. Cabinda té un [govern a l'exili](#), amb seu a París.

Sudan del Sud

Després de dècades de guerra civil el govern autònom del Sudan del Sud i el govern del Sudan han arribat a un acord per a celebrar un referèndum d'autodeterminació al territori, que decidirà si vol ser independent. Les condicions acordades són que hauran de votar com a mínim dues terceres parts de la població i que una majoria simple serà suficient. El procés polític té la seva referència en els ex-guerrillers del [Moviment per l'Alliberament del Poble del Sudan](#).

Darfur

La crisi humanitària a Darfur ha portat a un lloc destacat el conflicte entre aquesta àrea i el govern central del Sudan, conflicte que confronta la població negra i la d'origen àrab, majoritària al nord del país i que tradicionalment ha dirigit els afers de l'estat.

Ogaden

Etiòpia va ser el primer estat africà a veure la independència d'un territori que abans havia format part seva: Eritrea. No és, amb tot, l'únic conflicte que té. El més important ara mateix és el d'Ogaden. [Ogaden](#) és poblat sobretot per somalis que aspiren a reunir-se

amb Somàlia, malgrat que l'estat somali és avui més aviat una entelèquia.

Somaliland

La [república de Somaliland](#) es va crear el 1991, però no hi ha cap estat del món que la reconegui. Malgrat això, té el control efectiu de la major part del territori que reclama com a propi. Manté un conflicte territorial amb un altre estat nascut a Somàlia, anomenat Puntland.

Puntland

El [govern de Puntland](#) ha creat un altre estat de fet a la zona geogràfica de la punta de Somàlia, on viu un terç de la població. Encara que no es proclama independentista, la realitat és que viu al marge de les decisions del govern central.

Batwa

Els anomenats [pigmeus](#) són una minoria important a Rwanda, Burundi, Uganda i el Congo. Alguns grups reclamen la creació d'un estat per als pigmeus, com a forma de posar fi a les discriminacions que pateixen a tot arreu.

Zanzíbar

L'illa de [Zanzíbar](#) va ser unida a la colònia de Tanganica per a formar l'actual Tanzània, que unia els dos noms. Malgrat això, els seus habitants no se senten còmodes dins de Tanzània i de fet el mateix govern central reconeix que Zanzibar és un semi-estat independent. La seva situació política, amb tot, és molt difícil per les lluites sovint violentes entre els principals partits.

Caprivi

La franja de Caprivi o Okavango és una extensió de Namíbia on des dels anys 1990 una [guerrilla](#) lluita per separar aquest territori habitat pel poble lozi.

Katanga

El conflicte al sud de l'actual República Democràtica del Congo és amb el de Biafra el més antic del continent. Després de la independència del Congo el 1960 Katanga es va proclamar independent de la nova república, amb el suport d'homes de negoci belgues. Encara que el conflicte polític sembla haver desaparegut, de tant en tant hi ha incidents violents que el govern congolès relaciona amb els grups independentistes.

Bioko

L'illa que es va conèixer com a Fernando Po durant la colonització espanyola sosté des de fa dècades un conflicte intern a Guinea Equatorial. A Bioko la població és bubu, mentre que al continent, a l'altra meitat de l'estat, la població és fang. La dictadura guineana ha estat duríssima en la repressió a l'illa, especial del [Moviment per l'Autodeterminació](#).

Sud del Camerun

L'any 1999 es va proclamar la [República d'Ambazònia](#), als territoris del sud del Camerun, amb la voluntat de crear un estat independent. El nou estat no l'han reconegut, el govern del Camerun té el control del territori i la majoria dels líders independentistes són a l'exili.

Biafra

La república del poble ibo va protagonitzar un dels episodis més dramàtics de la independència africana quan va intentar separar-se de l'acabat de crear estat de Nigèria, enmig d'una guerra terrible. Dècades després, i malgrat la repressió, encara hi ha un fort sentiment nacional, dirigit pel [Moviment per la Reconstrucció de l'Estat Sobirà de Biafra](#).

Sàhara Occidental

La [República Àrab Sahariana Democràtica](#) és un estat reconegut per 46 països que controla una part del territori de l'antiga colònia espanyola del Sàhara Occidental, la major part de la qual és sota el domini efectiu del Marroc. Aquest territori disposa de domini a internet, .eh, però no és activat.

Illes Canàries

L'independentisme canari fa anys que es mou en una situació de molts dubtes sobre si reafirmar l'africanitat de les Illes o no, però cal recordar que l'Organització per la Unitat Africana va declarar al final dels anys 1970 les illes com a "territori africà a descolonitzar". L'OUA va portar el cas canari a l'ONU, però quan era previst que el president de l'OUA i el dirigent independentista canari Antonio Cubillo viatgessin a Nova York, el govern espanyol va atemptar contra Cubillo a qui quasi van aconseguir matar. Avui Cubillo dirigeix el minoritari [Congrés Nacional Canari](#).

Amazics

El poble amazic s'estén per la major part dels estats del nord de l'Àfrica i viu un fort renaixement cultural, vinculat en bona part a la tasca dels seus exiliats a Europa. El [Congrés Mundial Amazic](#) és la seva representació més coneguda.

A més d'aquests conflictes, n'hi ha alguns altres a l'Àfrica com el que es viu a [Casamance](#), al [delta del Níger](#) i al nord de la Costa d'Ivori. De fet, actualment es considera que hi ha més conflictes nacionals declarats obertament a l'Àfrica que mai.

11 gener 2010

Una notícia de VilaWeb.cat

Edició GENERAL

<http://www.vilaweb.cat>

[Enllaç permanent](#)